

Bratři a sestry,

snad každé dítě zná pohádku o Červené Karkulce a dobře ví, že za vnější líbivou maskou se může skrývat nebezpečná lest. Přesto tomu vnějšímu líbivému lesku tak často a stále znovu podléháme. Příliš se nás to týká. Ani v běžném životě nejsme schopni odlišit upřímnost od falše, čestné jednání od podvodu a vypočítavosti. A ne vždy si uvědomujeme, jak tragické následky to pro nás může mít.

Ježíš má při těchto slovech na mysli počínání starověkého primitivního lovce, který se maskoval zvířecí kůží, aby se mohl co nejvíce přiblížit ke svým obětem a pak jim zasadil smrtelnou ránu. To mu bylo obrazem falešného proroka, který se blíží k jeho učedníkům se zlým úmyslem a ve službách toho, který, řečeno s apštolem, obchází jako lev řvoucí a hledá, koho by sežral. Otázka falešných proroků, kteří nemluví ve jménu Hospodinově, ač se tak tváří, je prastará.

Kdo to ale je, ten falešný prorok? Na první pohled se tedy nijak neliší od proroků pravých. Už v Izraelských dějinách nebylo nikdy jisté, zda každý, kdo si činil nárok být prorokem, skutečně mluvil ve jménu Božím! A o to totiž právě šlo. Prorok je člověk, který lidem tlumočí Boží vůli do konkrétní situace jejich života. Někteří z těch falešných proroků byli podvodníci, kteří pro svůj vlastní prospěch jen předstírali, že mluví v Božím jménu a s jeho pověřením. Ale i ti praví proroci bývali často zvláštní, podivínské osobnosti, kteří demonstrativně a na dnešní dobu nepřijatelně budili pozornost a my bychom je dnes nejspíš odmítli, protože bychom je pokládali za psychopaty. Mívali vidění a sny, mluvili v extatickém vytržení, jindy běhali naříkají a jeden z nich se dokonce ženil s nevěstkou, aby tak demonstroval duchovní a mravní úpadek Izraele. Nemívali to snadné, třeba jako Jeremjáš.

Roucho beráncí jako maska, ale pod ním hltaví vlci. I Ježíš se s těmito proroky setkal. Že jejich úmysly byly falešné, to oni sami dobře věděli. A že jednali jen a jen pro svůj vlastní prospěch, věděli taky. Nešlo o lidi, kteří by podlehlí té iluzi, že jen oni jsou nositeli té nejryzejší pravdy a ostatní se mýlí, tak jak to dnes často bývá. Nešlo o lidi, kteří učili bludy nevědomě. Nešlo o oběti, které by byly svedeny na scesti. Ten hltavý vlk přece ví, že je vlkem. Není to žádný blouznivec ani pomatenec. On bezpochyby ví, kým je a jaký cíl sleduje. A k dosažení svých zlých či sobeckých cílů dovede mistrně a ďábelsky zneužít důvěřivosti lidí a použije si k tomu cestu rozmanitou, včetně té náboženské. Vždyť přece právě v oblasti náboženské bývá člověk tak často křehký a zranitelný!

Ježíš řekne: Střeďte se jich. Je to velice silné slovo. Dávejte si na ně pozor. Jak je ale poznat? Je přece tak snadné na někoho ukázat prstem. A to se dělo od starověku. Už raná církev ukazovala prstem na všelijaké bludaře. Církev na konci středověku pak na reformátory, později všechny křesťanské tradice na Svědky Jehovovy a mnohé další. A totéž se naopak dělo ze strany různých bizarních společenství vůči mainstreamovému křesťanství. Všimněme si ale, že Ježíš tohle nedělá. Když před falešnými proroky varuje, nikoho konkrétně nejmenuje. Dokonce ani farizeje ne, tedy ty, proti kterým často ostře promluví. Nebo by mohl jmenovat sektu esejců, jejíž členové žili v uzavřené komunitě v kumránských jeskyních. Poradí – li člověku, že si má dávat pozor na tyto proroky, moc dobře ví, jak je to obtížné. Proto taky řekne, jak je rozpoznat. Poradí, jak se prodrat jejich zbožnými frázemi až ke kořenu bludu a říci jim klidně – nemám zájem. „Po jejich ovoci je poznáte“. Tohle je to jasné rozlišovací pravidlo, jak je poznat. Po ovoci. Stejně jako nemůže dobrý strom nést špatné ovoce a stejně tak špatný strom nemůže nést ovoce dobré, tak je to i s nimi. Ovoce jejich díla je v posledu odhalí a usvědčí. Ale tato metoda chce trpělivost. Je třeba to nechat uzrát a počkat až přijdou plody. Pokud jsou to proroci praví, Kristu věrní, pak za sebou zanechají mnoho dobrého. Pakliže jenom krásně mluví, nebo třeba kážou, ale mají nečisté úmysly, zbude po nich jen spoušť, vyprázdňené vztahy a mnoho podvedených či rovnou okradených lidí.

Apštol Pavel píše o ovoci Ducha svatého v Ga 5,22. To nám může pomoci. Ovocem je: *láska, radost, pokoj, trpělivost, laskavost, dobrotu, věrnost, tichost a sebeovládání*. To je ovoce Ducha svatého. Právě tohle buď pro nás měřítkem. Pokud je ovoce těch, kteří na sebe strhávají pozornost právě opačné nežli tohle, které jmenuje Pavel, pak smíme rozpoznávat kdo je kdo. A navíc platí, že přece ti ryzí, dobří a věrní nepotřebují hlučnost, nepotřebují na sebe pozornost strhávat. Ona na nich ulpí jakoby bezděčně sama. Kdo si pozornost či dokonce poslušnost a autoritu vynucuje, zmocňuje se jí

neprávem a výsledkem bývá zraněné a rozložené společenství, které přestává plnit svoji nejvlastnější funkci. Přestává být Boží oslavou a svědectvím o Kristově lásce a oběti. To, co Pavel ve své době viděl jako hlavní nebezpečí, byla relativizace Kristovy jedinečnosti. Někteří falešní proroci třeba říkali: Kristus ano, nic proti němu nemáme, ale ... je třeba jít dál. Za novými duchovními cestami a zážitky ...

Mluvíme o falešných prorocích a o tom, jak je poznat. Ale co ti praví? Jsou mezi námi vůbec? A máme šanci je opravdu poznat? I když zaznělo zřetelné biblické měřítko, není přece jen i tak velkým rizikem, že někomu naletíme? Když náš Pán mluví o prorocích falešných, znamená to, že taky říká, že ne všichni jsou takoví. Že jsou i proroci praví. Ano, i když je mnoho falzifikátů, přesto přece jsou i nefalšované originály. Lidé obdařeni Božím Duchem, kteří dovedou potěšit, povzbudit, dodat sílu, nebo třeba i varovat a napomenout. Nepřeslechněme je a modleme se, abychom ten jejich hlas zaslechli.

Až doposud jsme se pohybovali výhradně v oblasti víry a církve. Ale udělejme úrok stranou. Slovo „prorok“ dnes nemá výhradně náboženský charakter. Prorok, či dokonce prorok falešný, to jsou slova, která se objevují i ve světské společnosti, v novinářském žargonu i v běžné řeči. Tolikrát jste jistě i vy slyšeli třeba: „Nechci být falešným prorokem, ale bojím se, že ...“

Falešní proroci, ať už v oblasti náboženské či světské, i dnes slibují štěstí, brzké zdraví, spokojenost. Svěříte – li se právě jim do péče nebo koupíte – li si právě ten jejich výrobek, budete přeblaženi. Jsou to plané sliby - vždyť štěstí a blaženost se nekupuje. To se člověku mnohem spíše stává – a sice právě tehdy, když o ně přestane usilovat a zaměří svůj život k tomu, co je dobré. Pak jsou taky ti, kteří lžou profesionálně na sociálních sítích a internetových serverech a předkládají tam své zvrácené vidění světa tak přesvědčivě, že jim mnozí opravdu uvěří a oni při naplnění toho nejtemnějšího scénáře můžou někdy v budoucnosti být třeba poslanci nebo dokonce ministry a možná i premiéry.

Filozof Erazim Kohák kdysi pěkně vystihl, jak poznáme falešného proroka. Je to jednak po hlase. Vyznačuje se voláním: „Já, já, já“. Člověk ale nachází sám sebe jen tehdy, když se pouze o to své já nestará, nýbrž stará se o dobro všech. Pak se ten falešný prorok pozná podle toho, že burcuje k nenávisti. Bůh je však láska. A konečně Kohák řekne, že je to ten, který nás přesvědčuje, že smyslem života je mít, nikoli být. A pak řekne něco, co je fakt síla: *“Posloucháme proroky, ty falešné, kteří prohlašují sobectví, zlobu a chamtivost za ctnosti. Snad až je přestaneme poslouchat, zaslechneme tichý hlas pravých proroků.”*

To je strašně závažná otázka pro nás, bratři a sestry. Komu nasloucháme. Ale nejen to. Jakými proroky vlastně sami jsme? Zdalipak u těch, kteří nás ovlivňují a na které dáme, sledujeme, jak žijí a co dobrého po nich zůstává? Sledujeme to jejich ovoce? A co se týká nás samých – co zůstává dobrého po nás? Vždyť jsme – li dobrým stromem, musíme nést dobré ovoce. Z trní a bodláčí hrozny ani fiky nevyrostou. Koneckonců falešným prorokem nemusí být jen ten největší svévolník. Každý z nás přece musí občas napravovat to, co zpackal. A v oblasti sborové práce přece ani farář, ani presbyter ani kdokoli jiný nemůže mluvit, co mu slina na jazyk přinese ani dělat bez rozmyslu co se mu zlíbí. Než něco řeknu či udělám, musím dobře zpytovat své vlastní pohnutky. Dobře rozvažovat, oč mi jde. Zdali o prospěch a dobro bližních a bratří, nebo o sebezviditelnění, o sebezviditelnění. Pozor na to, abych se falešným prorokem nestal sám!

A konečně. Jsem přesvědčen, že falešným prorokům se daří právě tehdy a právě tam, kde opouštíme Krista. Ještě na závěr tedy opět vlastně Pavlův důraz. Když se nám Kristus ztratí jako jediná cesta, právě tehdy vyvstanou falešní náhražkoví proroci, plní sobeckých cílů. Naplňovat ono Ježíšovo: *“Střežte se jich”* můžeme jen tehdy, když nám jen on zůstane tím, komu budeme naslouchat přede všemi ostatními. Amen.

Modleme se: *Pane Ježíši Kriste, opouštíme tě vždy když vědomě či nevědomě nasloucháme prorokům nepravým a falešným. Jen obtížně je dovedeme rozpoznávat a odhalovat. Prosíme, přitáhni nás pevněji k sobě tak abychom se nenechali svést a neztratili svou jedinou naději, kterou v tobě máme. Amen.*

